



Varmt välkomna till IKEA Museum

Lärarhandledning för självstudier i utställningen Demokratisk Design (Högstadium eller gymnasium)

Här får du tips och fakta att flika in, dela eller prata kring, samt två olika förslag på hur du gör turen med eleverna.

Elever och lärare går gratis på egna turer. När ni anländer till museet ber vi er att anmäla antalet elever och lärare i receptionen. Vi behöver det för vår statistik. Tack!

Börja gärna i helklass vid Ingvar Kamprads foto i entrén och reflektera över hans vision med din klass.

Gå därefter upp till våning två. Vårt förslag är att du skickar ut dina elever i grupper till var sitt specifikt stopp i utställningen. De olika stoppen finns i form av inplastade uppgiftsark, som du lånar i receptionen. På varje ark finns det tydlig information om var man ska gå och vad uppgiften är. Det finns åtta stopp att välja bland, utställningen är färgkodad och det är lätt att hitta.

Du känner din grupp bäst. Om eleverna inte kan hantera eget arbete, går det utmärkt att hela klassen gemensamt går till ett stopp, löser uppgiften på en viss tid och att ni tar diskussionen och deras reflektioner tillsammans vid varje stopp. Då kanske du behöver be receptionen om fler uppsättningar av uppgiftsarken.

Vid stoppen ska eleverna tillsammans reflektera över uppgifterna på uppgiftsarken. De olika ställena att besöka är Form, Funktion, Kvalitet, Hållbarhet och Lågt pris, samt den s.k. produktrondellen mitt i utställningen. På Funktion och Hållbarhet finns flera stopp.

Tidsåtgång

Låt grupperna vara ute i 15 minuter. Ni kan därefter samlas och gå i helklass till varje stopp. Låt eleverna beskriva för sina kompisar vad de kom fram till. Denna del av turen tar ca 10 minuter per stopp, då du säkert har en del att tillägga.

På följande sidor hoppas vi att du finner bra vinklar att diskutera.



Våning 1

Visionen – ”Att skapa en bättre vardag för de många människorna”

Hela klassen stannar till vid Ingvar Kamprads foto i entrén. Här kan eleverna reflektera kring varför IKEA använder lågt pris för att nå de många människorna. Ytterst fanns såklart en liten affärsman i den unge kille som bara var 17 år när han startade IKEA. Men efterhand växte övertygelsen om att de flesta människor bodde ganska tråkigt och enkelt på grund av att de inte hade pengar. Det ville Ingvar Kamprad ändra på. Det blev möbler till de många med de tunna plånböckerna.

- Vilka är de många människorna?
- Vad inkluderas i en bättre vardag?

Här går det utmärkt att spåra in på alla människors och barns lika rätt till trygghet, att kunna låsa om sig och ha ett hem.

- När något ska bli bättre i ett hem, vad skulle det då kunna vara?

IKEA utgår alltid från verkliga behov.

- Hur ser den ekonomiska situationen ut i hushållen?
- Kan ”att skapa en bättre vardag” betyda att man gör annat än säljer heminredning?

I undersökningar som IKEA gjort berättar många att de vill leva mer hållbara liv, men att det är svårt.

- Vad kan IKEA göra för att de många människorna ska kunna leva bättre och mer hållbara liv?

IKEA säljer inte bara möbler utan heminredningslösningar. Matsvinn är till exempel dyrt och därför designar IKEA genomskinliga matlådor. Det underlättar för att välja den mat som behöver ätas först.

- Inkluderas mat i att skapa en bättre vardag?
- Vad gör IKEA för att de många ska äta och förvara mat bättre?
- Varför har IKEA utvecklat en plantbulle och säljer vegansk glass, med mera?



Våning 2

Demokratisk Design

Demokratisk Design är filosofin som ligger till grund för all produktutveckling på IKEA. Dags att gå upp en våning till utställningen med samma namn. Dela ut uppgiftsarken till grupperna, eller gå i helklass om det är bäst för er. Uppgiftsarken är numrerade men bara för att lättare hitta i denna handledning. Man behöver inte göra stoppen i en viss ordning.

Form

1. Olika influenser

- Ellen Key och Karin Larsson var influencers på 1800- och 1900-talet. Hur har de påverkat den skandinaviska designen?

Om ni vill lära er mer om influencers och deras påverkan på skandinavisk design, kan ni hitta det här. Karin och Carl Larsson hade en idé om att "göra rum för barnen" och att man skulle använda och leva i hela hemmet, inte bara i ett rum. Det skulle ta lång tid, ända till 1970 i Sverige, innan vi hade vant oss vid tanken att ett vardagsrum kunde användas varje dag, ja till och med äta i det. Tidigare kallade man det "finrummet".

I denna del av utställningen hittar ni också många exempel på funktionalitet. Hur många funktioner har soffan här?

Funktion

2. Funktion som hjälper de många

- Hitta exempel på hur man genom produktdesign kan skapa bättre vanor och därigenom en bättre värld för oss alla.

Funktion kan spara plats och om möblerna löser fler utmaningar, till exempel förvaringsproblem, får du mer för pengarna!

Låt eleverna reflektera kring allt matsvinn som vi har idag. Detta är ett beteende som IKEA hoppas att vi ska kunna ändra på via smart design. Att designa transparenta förvaringslådor minskar matsvinnet i kylan. Det är bevisat.



3. Det gäller att hänga med

- Har du några förslag på produkter som inte säljs längre eller har försvunnit för att människans behov har ändrats?
- Vet du hur IKEA gör för att ta reda på vilket behov de många människorna har?
- Tips! Gå till tunneln i början av utställningen Demokratisk Design.

Här är en möjlighet att prata om hur entreprenörer har upprättat en konstant strävan att möta efterfrågan hos sina kunder. Vad händer om du inte håller dig uppdaterad med utvecklingen och ändringarna som sker i samhället? Hur många har en CD-hylla hemma idag?

I entrétunneln där utställningen *Demokratisk Design* startar visas det filmer från människors hem. Vi gör "hembesök" för att veta vad de många människorna behöver. Hur gör andra företag för att veta vad deras kunder behöver?

Kvalitet

4. Test för kvalitet

- Diskutera vilka fördelarna är med att testa kvaliteten i produkterna.
- Hur påverkar dålig kvalitet hållbarhet och privatekonomi?
- Tips! Leta upp träskylten "Ett långt liv".

Diskutera fördelarna med att testa kvaliteten i produkterna. Vad gör dålig kvalitet med vårt hållbarhetstänk och privatekonomi? Låt eleverna reflektera över "fast fashion" och hur många som lagar söndriga saker idag.

Stolen ÖGLA har funnits i många utföranden och material, det vill säga olika kvalitet. Flera gånger under årens lopp har ÖGLA justerats på olika sätt för att produktionen ska bli mer miljömässigt hållbar och för att sänka priset. Produktutvecklare, inköpare och tekniker har jobbat hårt med att ta vara på ny teknik och innovativa idéer som gör ÖGLA ännu bättre.

Hållbarhet

5. Nya cirkulära material

- Vilken fakta kan du hitta om den ständiga strävan efter att hitta nya material?
- Vad inspirerade dig mest när det kommer till hur IKEA arbetar med hållbarhet?



Här kan eleverna hitta exempel som inspirerar dem. Det finns gott om återvunnet material som till exempel aluminium, papper och hushållsplast, som används i produkter. Många olika slags naturfiber används alltmer. Du kan lägga till att bambu är en snabbväxande växt som konsumerar mer koldioxid än vad träd gör. Bambu växer ca 60 cm varje dag och vissa säger att det växer mer än så. Aluminium är ett material som spar 80 % i energiåtgång genom att återvinna, om man jämför med att framställa nytt.

6. Bidra till hållbarhet

- Vad sparar man om man använder återvunnet färgat tyg?
- Vad gör du med dina kläder när du inte vill ha dem längre?
- Tips! Leta upp högen med kuddar så finns det mer information där.

Vi vill förmedla hopp till eleverna och informera om vad de själva kan göra och vad IKEA gör. Vi önskar här att de reflekterar över vad de själva gör, till exempel med gamla urväxta kläder? Säljer? Ger bort? Hur bidrar det till bättre hållbarhet? Gamla personalkläder på IKEA har till exempel blivit produkter.

7. Konsumtionsmönster och avfall

- Hitta all information du kan om användandet av återvunnet material i nya produkter.
- Äger du några produkter som är gjorda av återvunnet material?

Här får eleverna hitta information om återvunna material. Sorterar de avfall hemma och i så fall hur? Titta på blomkrukan som är delad mitt itu i en av displayboxarna. Detta är ett bra exempel över länken mellan design och att hålla priserna låga. På utsidan är blomkrukan gjord av vit återvunnen plast från industrin. På insidan och i hjärtat av blomkrukan kan ni se en mer grå/svart färg. Den plasten kommer från hushållsavfall (plast). Återvunnen hushållsplast har en lägre kostnad än den som kommer från industrin. Lägre pris för de många människorna! Att vara en designer är att vara smart och klurig. Det finns ett antal porträtt av designers borta vid Form. Titta på filmerna om ni är intresserade av deras syn på att designa för IKEA.

Lågt pris

8. Lågt pris kräver smarta lösningar

- Vad är funktionen med lågt pris på IKEA?
- Hitta så många exempel som möjligt på vad IKEA gör för att det ska bli ett lågt pris.
- Tips! Tänk på IKEA visionen. Den hittar ni på väggen i museets entré på våning 1, vid Ingvar Kamprads porträtt.



Visionen är att skapa en bättre vardag för de många människorna. Pris är en av förutsättningarna att nå de många människorna. Om eleverna har svårt att hitta exempel, be dem utforska lampan RYET, varför IKEA staplar saker (att stapla är bra för effektivare transporter och lagerhållning), har platta paket eller går direkt till en kundvagnsleverantör för att inspireras av deras material och teknik (det spar mycket pengar att låta en befintlig fabrik producera, istället för att etablera en helt ny).

Produktrondellen



9. Demokratisk Designs fem kriterier

- Leta upp mattan som kallas TIPHEDE och läs om den på skärmen ovanför.
- Vad är fördelarna med TIPHEDE när man tänker på de fem olika dimensionerna av Demokratisk Design?

TIPHEDE uppfyller de fem kriterierna enligt följande:

Form – är enkel och stilren

Hållbarhet – gjord av återvunnet material

Funktion – finns i olika storlekar

Kvalitet – är lätt att tvätta

Lågt pris – är en lågprisvara



Tips på material att jobba vidare med i skolan

Berättelsen om IKEA

På IKEA Museums hemsida hittar du mycket samtidshistoria om IKEA.

[Här finns många filmer att se och artiklar som ni kan läsa eller lyssna på.](#)

Att göra misstag är nödvändigt för entreprenörer!

”Endast den som sover gör inga fel”, sa Ingvar Kamprad.

[Läs om de stora misstagen på vår hemsida](#) och låt eleverna diskutera:

- Varför kan det vara bra att göra misstag?
- Har du gjort misstag som till slut blivit bra?
- Vet du om det finns en produkt som kommit till på grund av ett misstag?
- Vad händer när anställda på ett företag inte vågar göra fel?